

Työllisyys ja kuntatalous

Kuntamarkkinat 14.-15.9.2016

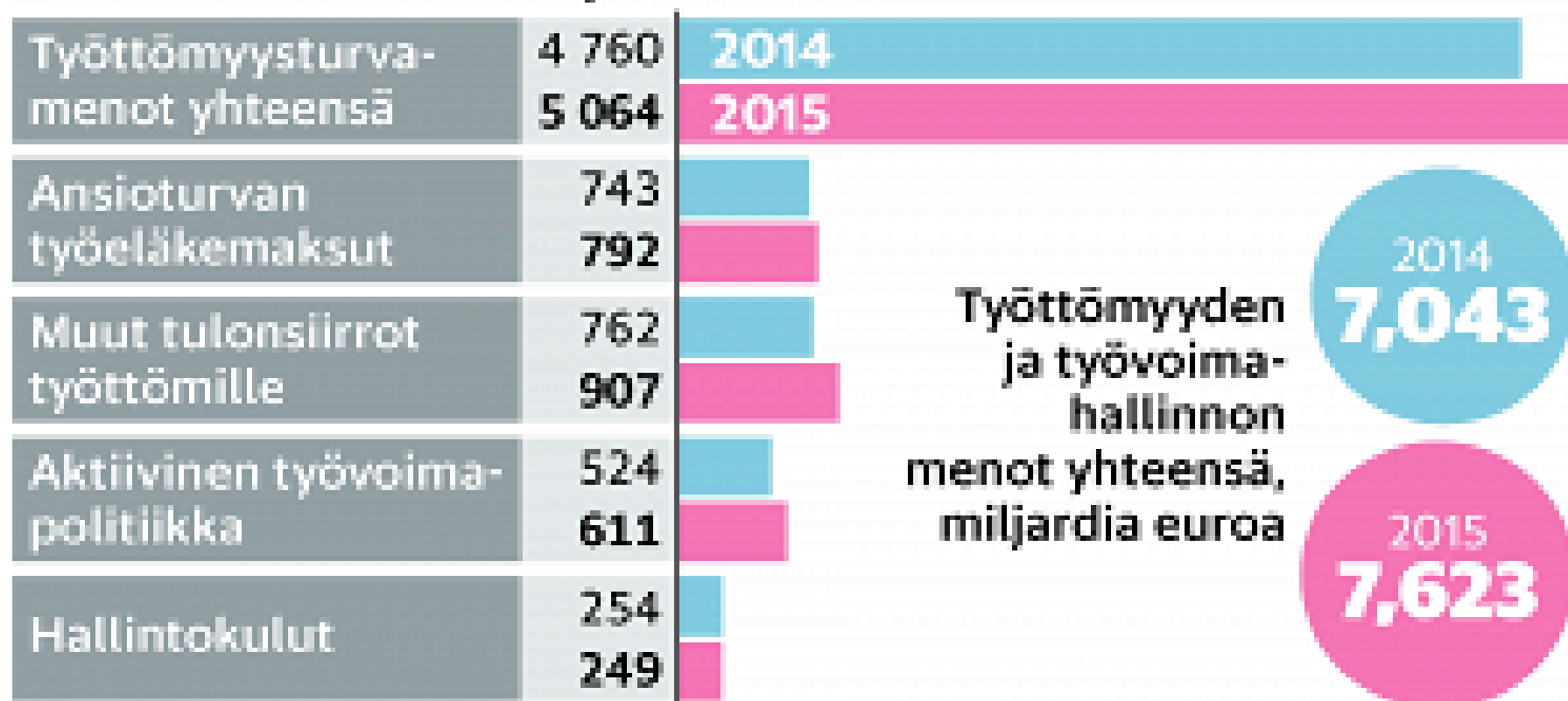
Reijo Vuorento
Apulaisjohtaja, kuntatalous
Suomen Kuntaliitto

Ansio- ja perusturva ovat työttömyyden suurin meno

Työttömyyden aiheuttamat bruttomääräiset menot julkiselle taloudelle

Miljoonaa euroa

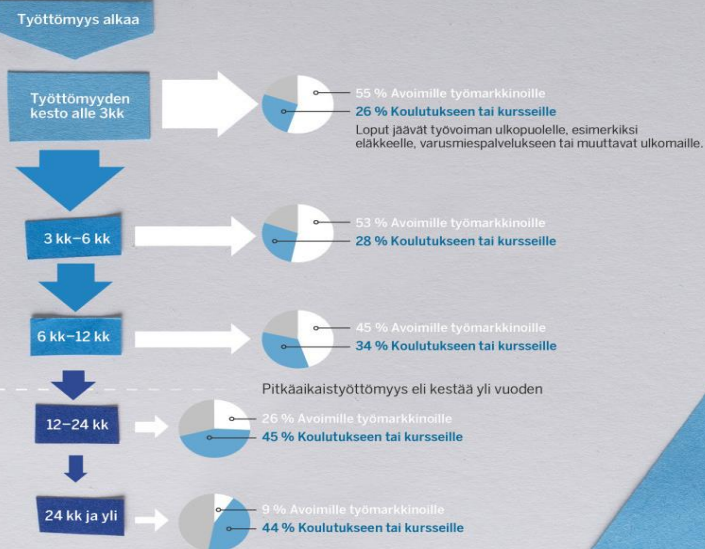

Koonnut: JUHANA ROSSI / HS, grafiikka: PETRI SÄLMÉN / HS

Tietolähteet: Kela, Eläketurvakeskus (ETK), Talousarvioesitykset 2016 ja 2017, Työttömyyskassojen yhteistyöjärjestö (TYJ) ja Työttömyysvakuutusrahasto (TVR)

Pitkäaikaistyöttömyyden vuosihinta on 8 800 000 000 €

NÄIN TYÖTTÖMYYS KOHTELEE

KESKIMÄÄRÄISEN PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYDEN KESTO

TEM:n mukaan

2,5
vuotta

STTK:n mukaan

12
vuotta

STTK:n laskelmassa ei oteta huomioon työttömyyden katkaisevia koulutuksia tai kursseja.

Summalla maksaisi Suomen vuotuiset puolustusmenot kolmeen kertaan.

Ennuste vuodelle 2016 vähintään
+ 0,2 mrd
kustannuksia

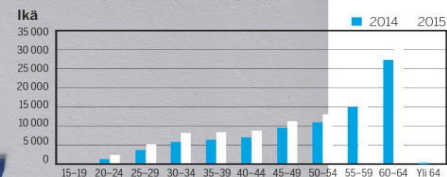
Arvio saamatta jääneistä verotuloista
(Jos työttömyyttä ei olisi lainkaan)

3,2 mrd

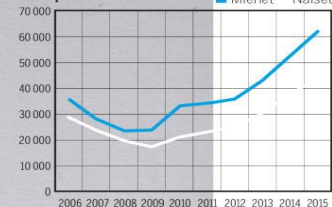
Asumistuki, toimeentulotuki, päivähoitomaksujen alentuminen yms.
0,8 mrd

Työmarkkinatuki ja peruspäiväraha
4,8 mrd

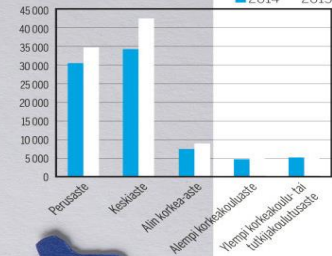
MILLAINEN ON PITKÄAIKAISTYÖTÖN?

Sukupuoli

Koulutus

Pitkäaikaistyöttömyyden vuosihinta 8 800 000 000

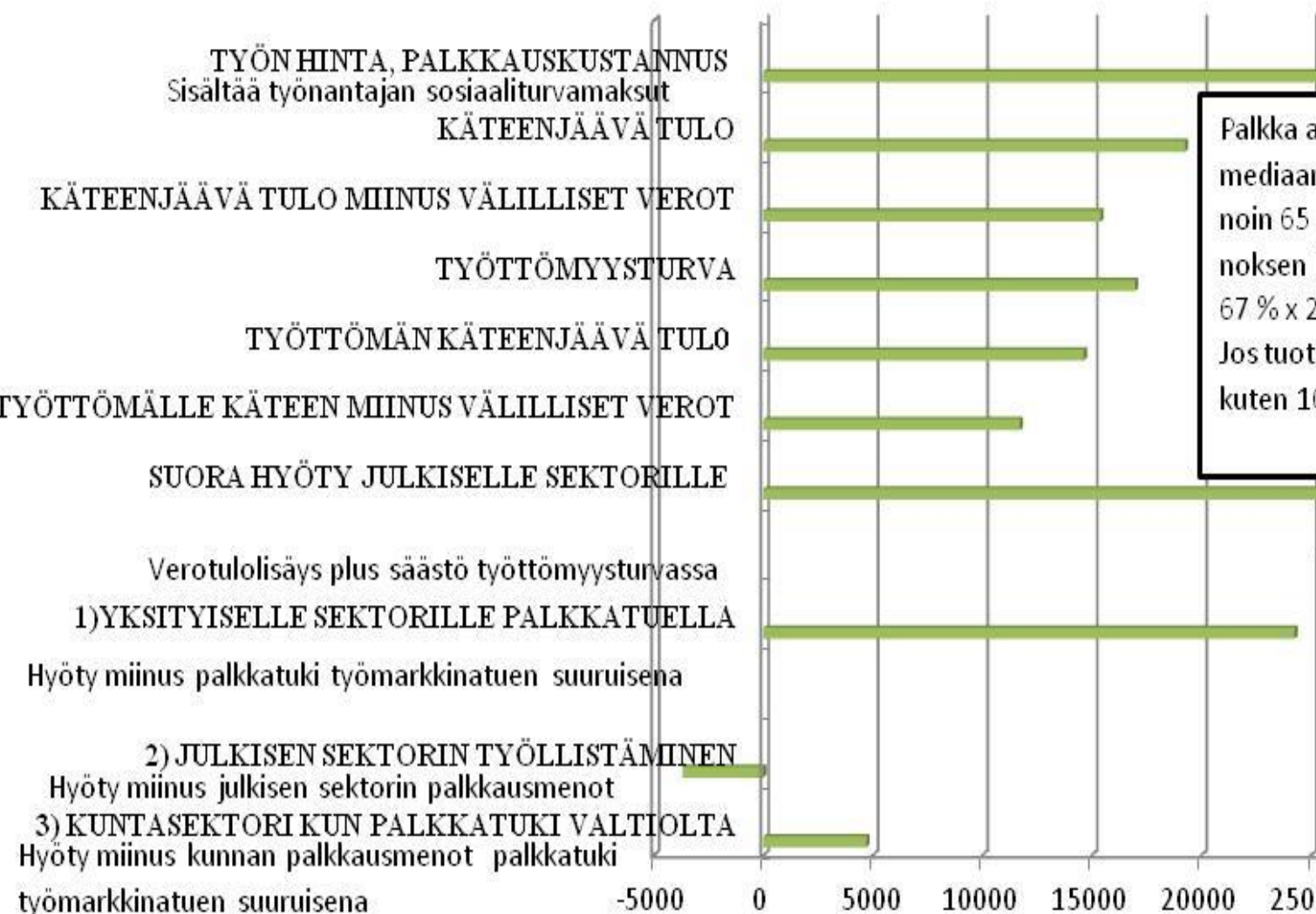
Lähteet: TEM/Heikki Räisänen, STTK/Ralf Sundin laskelma vuoden 2014 kustannuksista, Valtion talousarvioesitys 2016, valokuv.

Laskelma vuoden 2014 kustannuksista

Lähde: TEM/Heikki Räisänen, STTK/Ralf Sund (Suomen Kuvalehti 42/2015)

PERUSTILANNE, JOSSA TYÖLLISYYS LISÄÄNTYY TYÖLLISTEN MÄÄRÄLLÄ JA TYÖTTÖMYYSTURVA KESKIMÄÄRÄINEN

Euroa per henkilötyövuosi

Palkka ansiopäivärahaa saavien mediaani palkka noin 2250 e/kk noin 65 % keskipalkasta. Työpanoksen lisäyksen kasvuvaikutus on $67\% \times \frac{2}{3} \times$ työllisyyden lisäys. Jos tuottavuus ja palkka alempi kuten 10 e/t, verohyöty ja

Positiivista vaikutusta on työllistämisestä työttömyyden katkaisemiseksi eikä yksistään työllistymisestä toimien jälkeen avoimille työmarkkinoille. Kolmas sektori tarvitsee omarahoitusosuuden erillistä kattamista.

PERUSTILANNE, JOSSA TYÖLLISYYS LISÄÄNTYY TYÖLLISTEN MÄÄRÄLLÄ					
				Euroa per henkilötyövuosi	
TYÖN HINTA, PALKKAUSKUSTANNUS				36354	
KÄTEENJÄÄVÄ TULO				19255	
KÄTEENJÄÄVÄ TULO MIINUS VÄLILLISET VEROT				15404	
TYÖTTÖMYYSTURVA				16971	
TYÖTTÖMÄN KÄTEENJÄÄVÄ TULO				14638	
TYÖTTÖMÄLLE KÄTEEN MIINUS VÄLILLISET VERO				11710	
SUORA HYÖTY JULKISELLE SEKTORILLE				32661	
1)YKSITYISELLE SEKTORILLE PALKKATUELLA				24255	
2) JULKISEN SEKTORIN TYÖLLISTÄMINEN				-3694	
3) KUNTASEKTORI KUN PALKKATUKI VALTIOLTA				4712	

TYÖLLISYYS LISÄÄNTYY 80 % TYÖLLISTEN MÄÄRÄSTÄ (KUN PROSENTTILUKU LASKEE, JULKISEN SEKTORIN SUORA NETTOHYÖTY LASKEE)

Euroa per henkilötyövuosi

Julkisen sektorin suora hyöty pienee, kun lisätyöllisyyden osuus työllistämisestä alenee. Välillistä hyötyä tulee, kun syrjäytymisen kustannukset vähenevät vaikka työllisyys ei lisäänty työllistämistä

TYÖLLISYYS LISÄÄNTYY 80 % TYÖLLISTEN MÄÄRÄSTÄ	
(KUN PROSENTTILUKU LASKEE, JULKISEN SEKTORIN SUORA	
NETTOHYÖTY LASKEE)	Euroa per henkilötyövuosi

TYÖN HINTA, PALKKAUSKUSTANNUS	36354
KÄTEENJÄÄVÄ TULO	19255
KÄTEENJÄÄVÄ TULO MIINUS VÄLILLISET VEROT	15404
TYÖTTÖMYYSTURVA	16971
TYÖTTÖMÄN KÄTEENJÄÄVÄ TULO	14638
TYÖTTÖMÄLLE KÄTEEN MIINUS VÄLILLISET VERO	11710
SUORA HYÖTY JULKISELLE SEKTORILLE	20903
1)YKSITYISELLE SEKTORILLE PALKKATUELLA	19404
2) JULKISEN SEKTORIN TYÖLLISTÄMINEN	-2955
3) KUNTASEKTORI KUN PALKKATUKI VALTIOLTA	5451

Kuntien rahoitusvastuu työttömien perusturvasta kasvussa

Työmarkkinatuki	2012	2013	2014	2015	2016
Heinäkuu	100 milj.	121 milj.	141 milj.	235 milj.	243 milj.
Koko vuosi	177 milj.	215 milj.	248 milj.	408 milj.	

Lähde: Kela/Kelasto

Työmarkkinoiden tila

Työttömyys- ja työllisyysasteen trendi, %-muutos

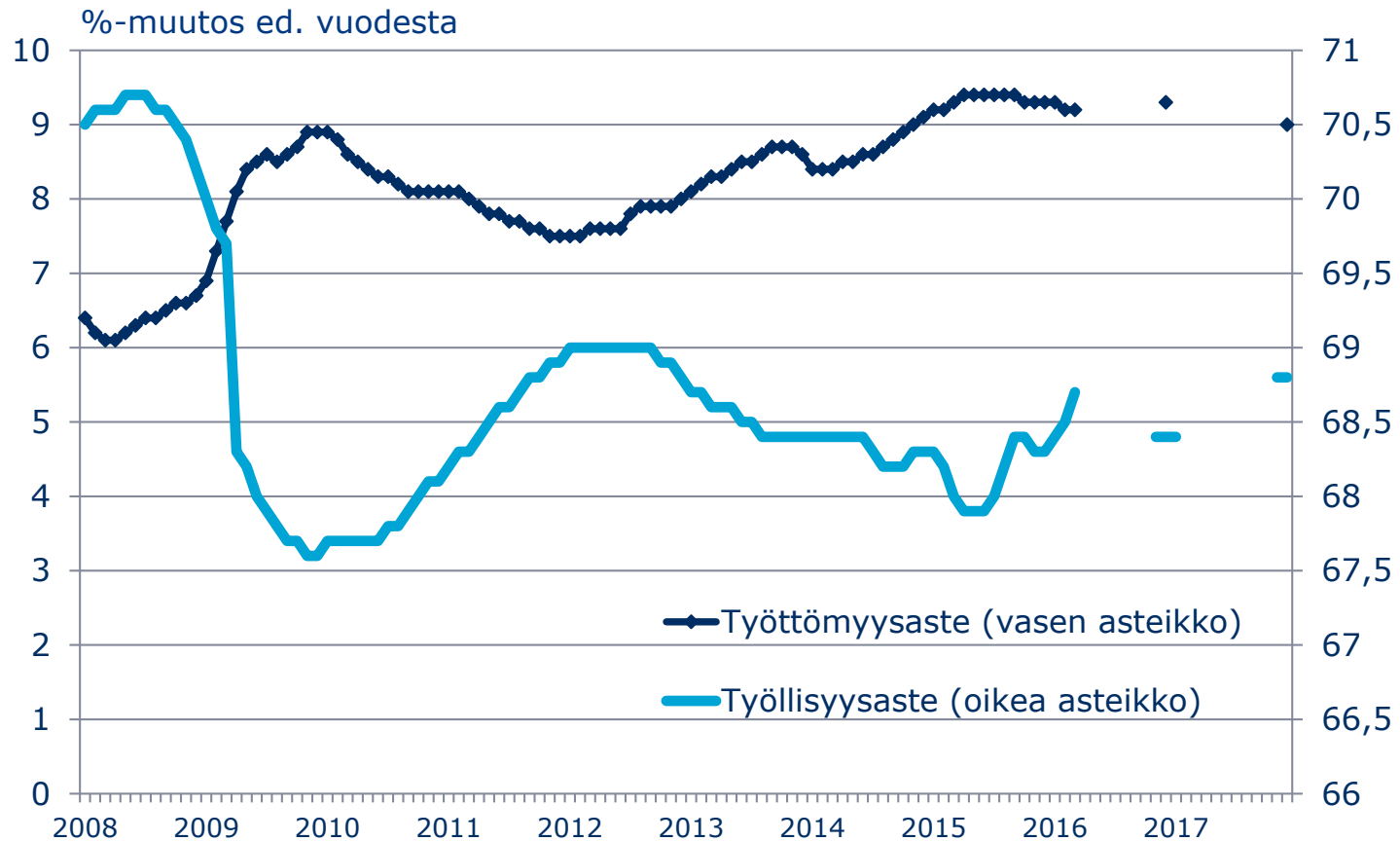
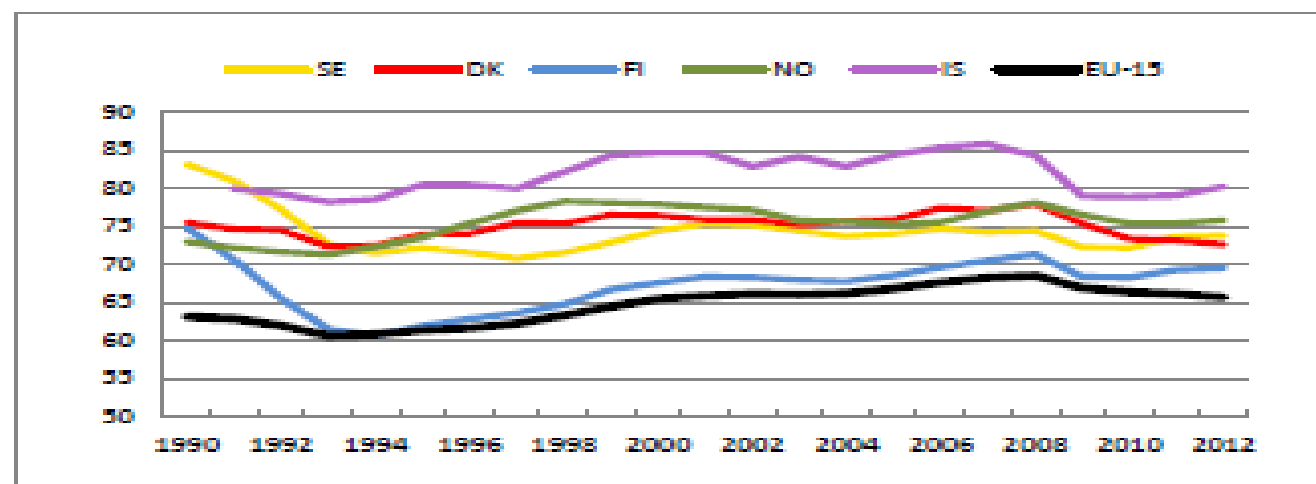

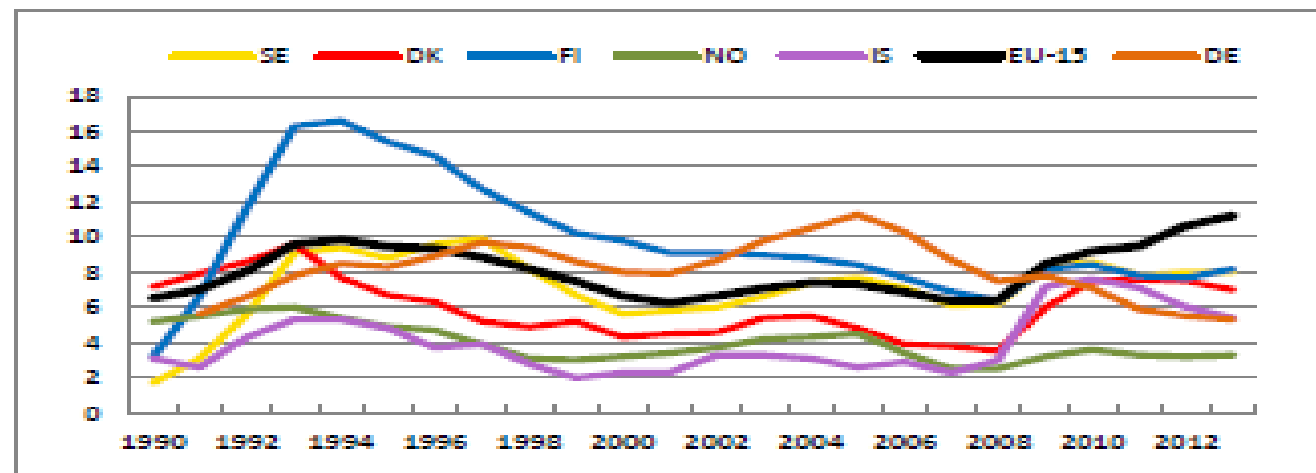
Figure 31: Employment, percentage of population 15–64 years old

Note: See Figures 1 and 29.

Source: OECD Labour Force Statistics.

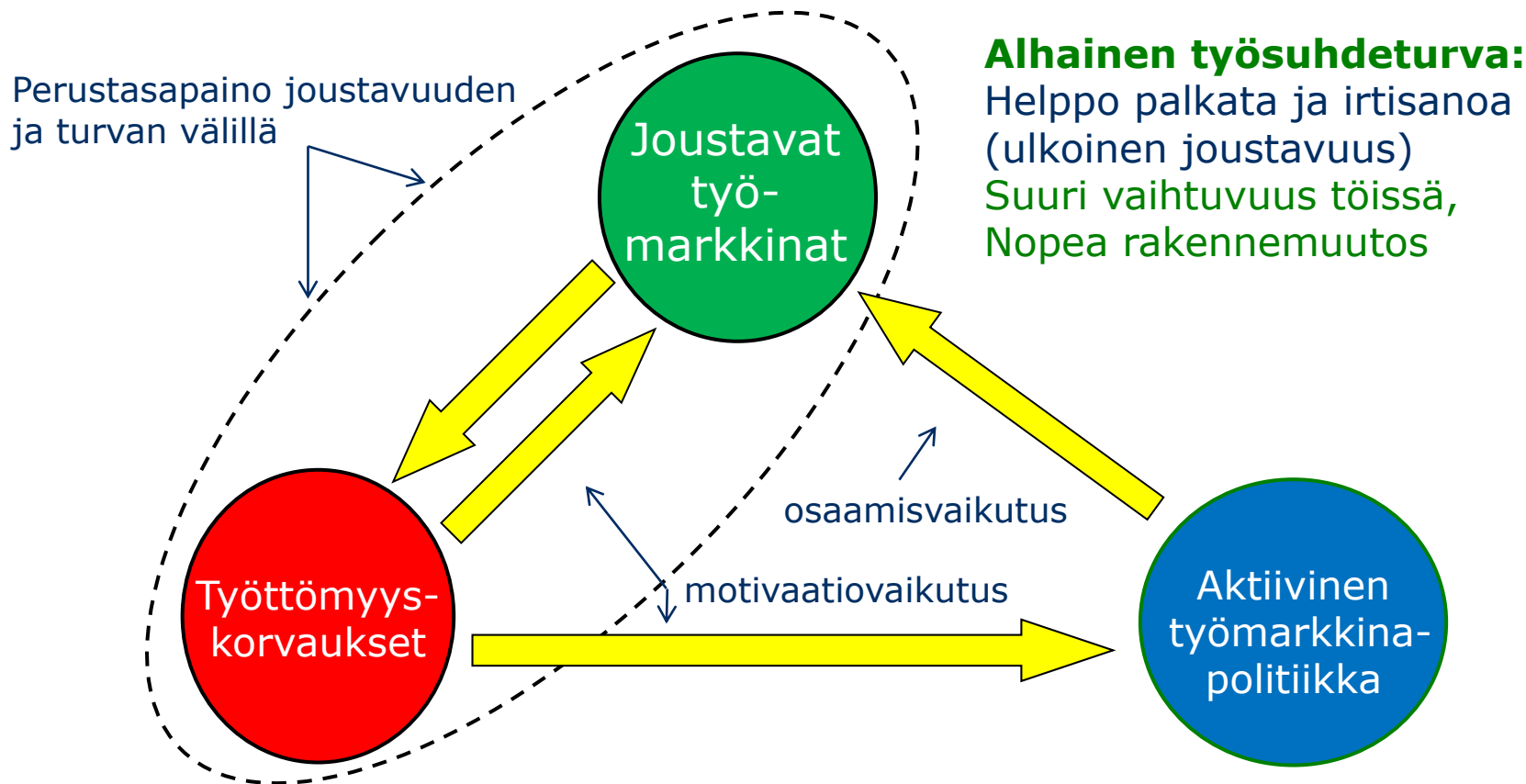
Figure 32: Unemployment, percentage of labour force

Note: See Figures 1 and 29. 2013 data are preliminary estimates.

Source: Ameco.

Tanskan joustoturvamalli

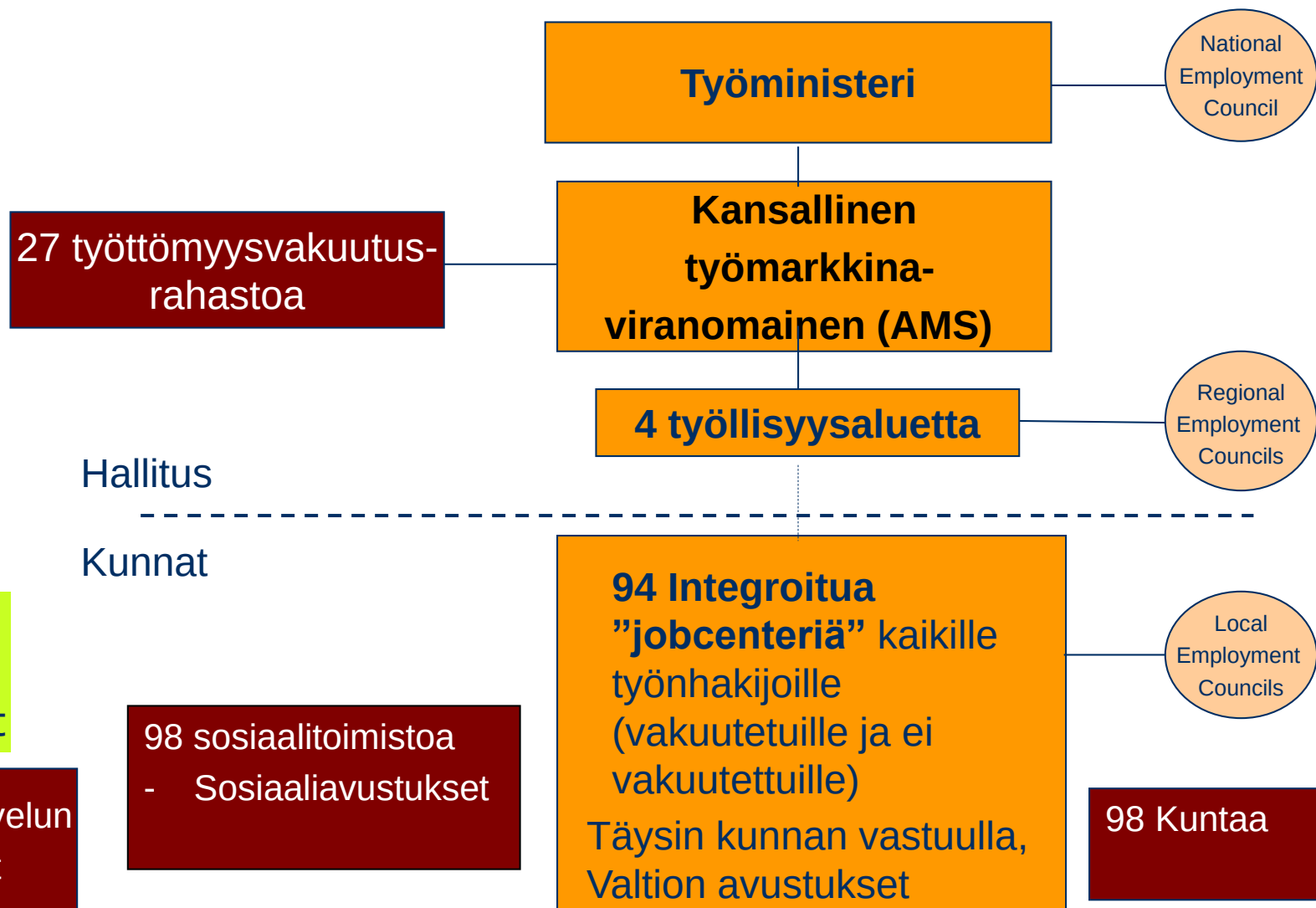

Toimeentuloturva: Ansiosidonnainen työttömyysturva, 2 vuoden kesto sisältäen aktivoinnin, hyvä kompensatio matalapalkkaisille ryhmille (90 %), keskimääräinen korvaustaso noin 60-65 %

vakuuttamattomien sosiaaliturva/sosiaaliavustukset

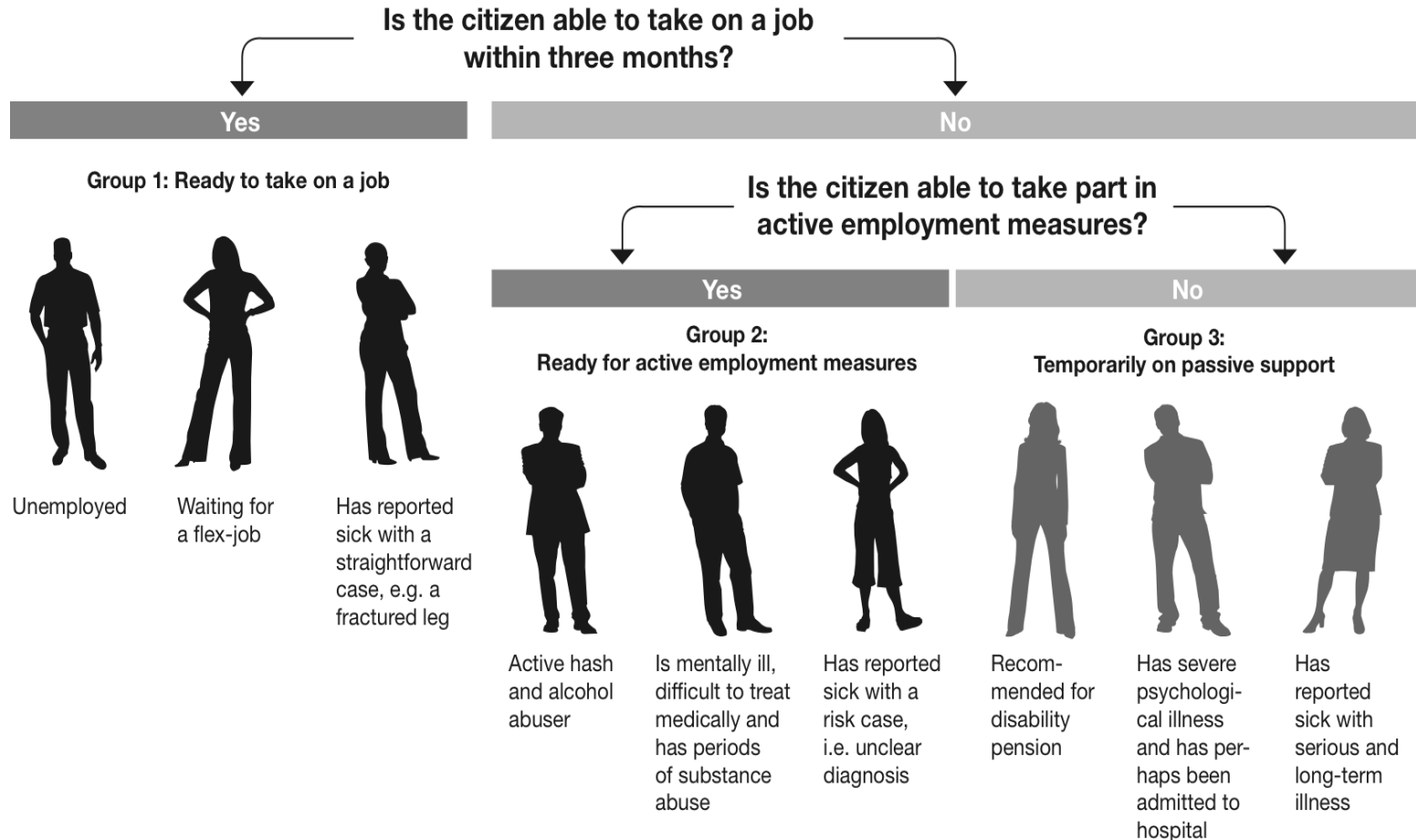
Työllistymisen tuki: aktiivinen työmarkkinapolitiikka, aktivointi, oikeudet ja velvollisuudet, yksilöllinen työsuunnitelma

Tanskan työvoimapalvelujärjestelmä

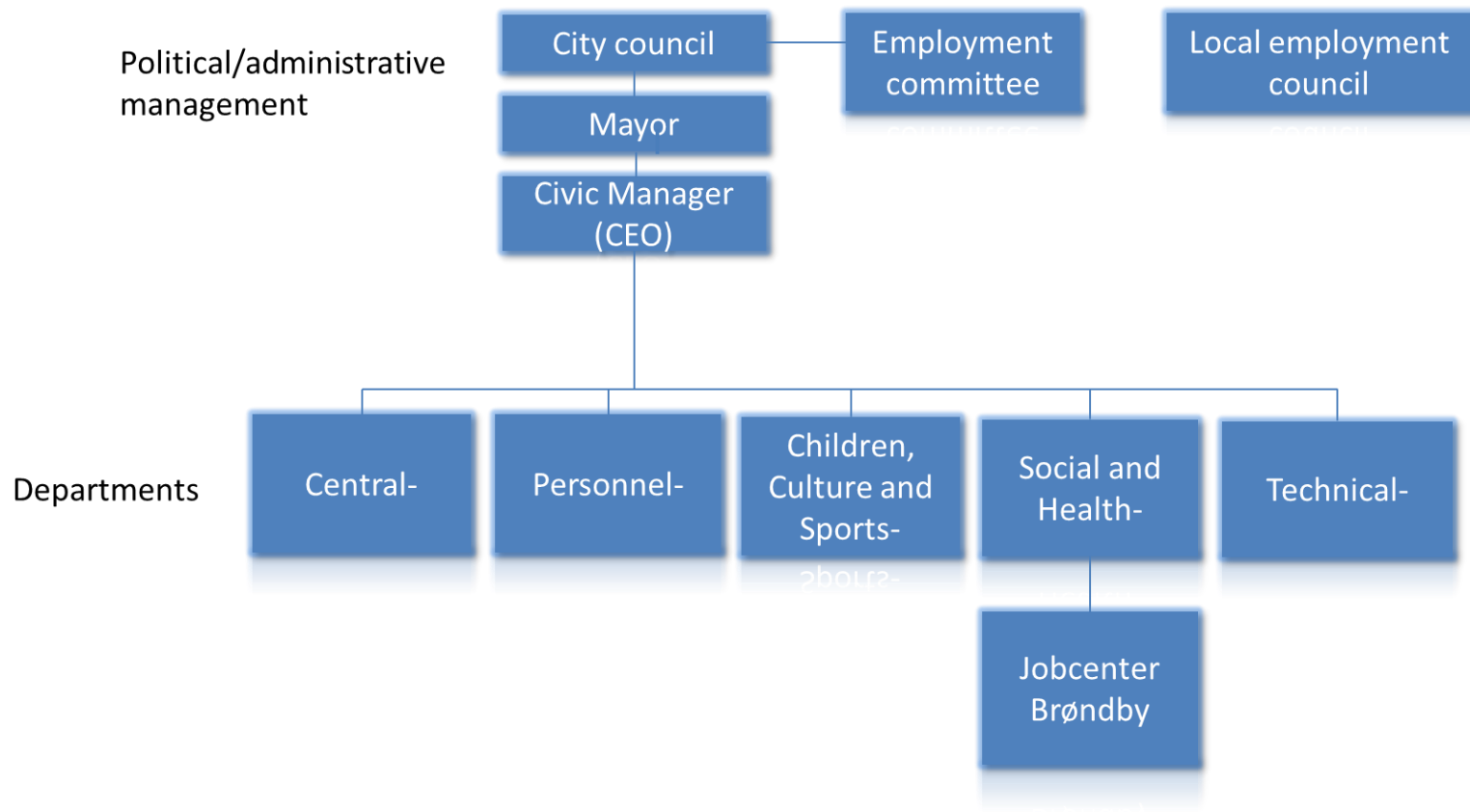

The Danish match model

Main characteristics of the new match model

Brøndby kommun organisatiokaavio

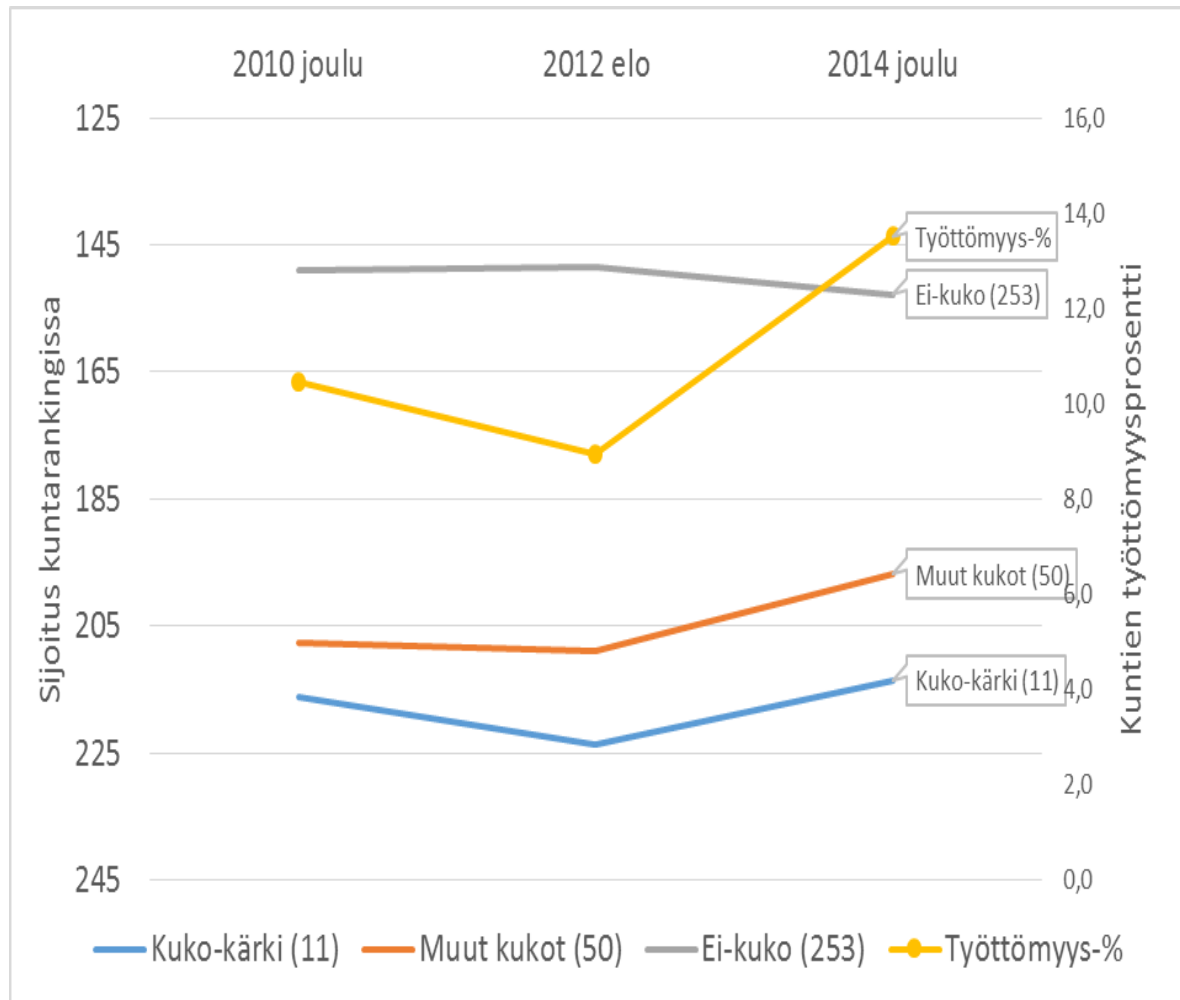

Tanskan, Saksan ja Hollannin keskeiset trendit työllisyydenhoidossa

- Kaikissa maissa haasteena ovat ”kompleksisemmat asiakkaat” ja siihen on etsitty ratkaisuja TYP-tyyppisistä kumppanuuksista
- Kaikissa maissa tämä kumppanuus on jollain uudella tavalla myös alueellinen
- Haetaan uutta tasapainoa valtio-alue-kunta (+muut) asetelmissa
- Pyritään yhden luukun (one-stop-shop) ratkaisuihin niin työnhakijoiden, kuin työnantajienkin suhteen
- Johtamisen, ohjaamisen ja talouksien kompleksisuus haasteena kaikissa maissa

Arnkil 2015

Työttömyysprosentin suhteellinen ja keskimääräinen kehitys kunnissa

Kehitys
kokeilukunnissa ja
"kärki-kunnissa"
YLEISEN TRENDIN
VASTAINEN ->
selittääkö tätä
työllisyydenhoidon
muutos?

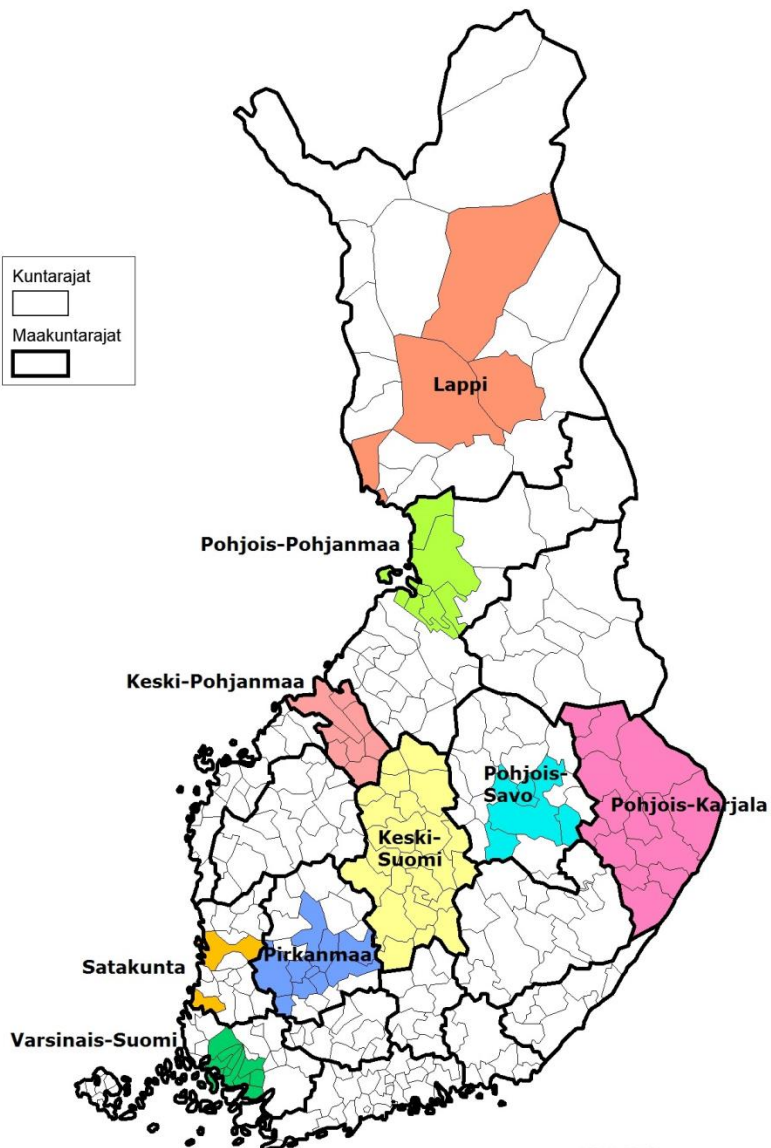
Hallitusohjelman linjaus: Työllisyys ja kilpailukyky

Kärkihanke 5: Työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä edistäväksi

Toimenpide 2:

Selvitetään työvoimapalveluiden siirto resursseineen vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle työssäkäyntialueittain, Tanskan mallin mukaisesti. Voimavarat ja työllistämisvastuu yhdistetään, mikä tekee nopean työllistämisen kunnille taloudellisesti houkuttelevaksi

- Tehdään 31.12.2015 mennessä selvitys mm. toimenpiteistä, joita työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirto edellyttäisi ja siirron vaikutuksista. Selvityksen pohjalta hallitus päättää, ryhdytäänkö valmistelemaan vaikeimmin työllistyvien työvoimapalvelujen siirtämistä kuntien järjestämisvastuulle
- **Jos siirto katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, edetään kokeilujen kautta ja valmistellaan kokeilulaki** – *Oikeus- ja työministeri Jari Lindström, TEM*
25.8.2015
- Selvitys luovutettiin ministerille 14.1.2016.
- **Selvityksessä esitetään kokeilun toteuttamista 4-5 alueella, joissa enintään 30 kuntaa, jotka muodostavat 4-5 työssäkäyntialuetta – pääkaupunkiseudun erityispiirteet otetaan huomioon.**
- **Tämän jälkeen MK Aulan selvitys, jossa esitetään mm. työllisyys – ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun kokeilua**

Lähde: TEM
Aluerajat © MML 2016
Karttakuva © Kuntaliitto 9.8.2016/MS

Maakunnalliset kokeilut (3 kokeilua):

- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Pohjois-Karjala

Kuntapohjaiset kokeilut (6 kokeilua):

Satakunta:

- Pori, Rauma

Pohjois-Savo:

- Kuopio, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi

Pohjois-Pohjanmaa:

- Oulun kaupunkiseutu (Oulu, Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Tyrnävä)

Lappi:

- Rovaniemi, Kemi, Kemijärvi, Sodankylä, Tornio

Pirkanmaa:

- Tampereen kaupunkiseutu (Tampere, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti, Ylöjärvi)
- Sastamala, Punkalaidun

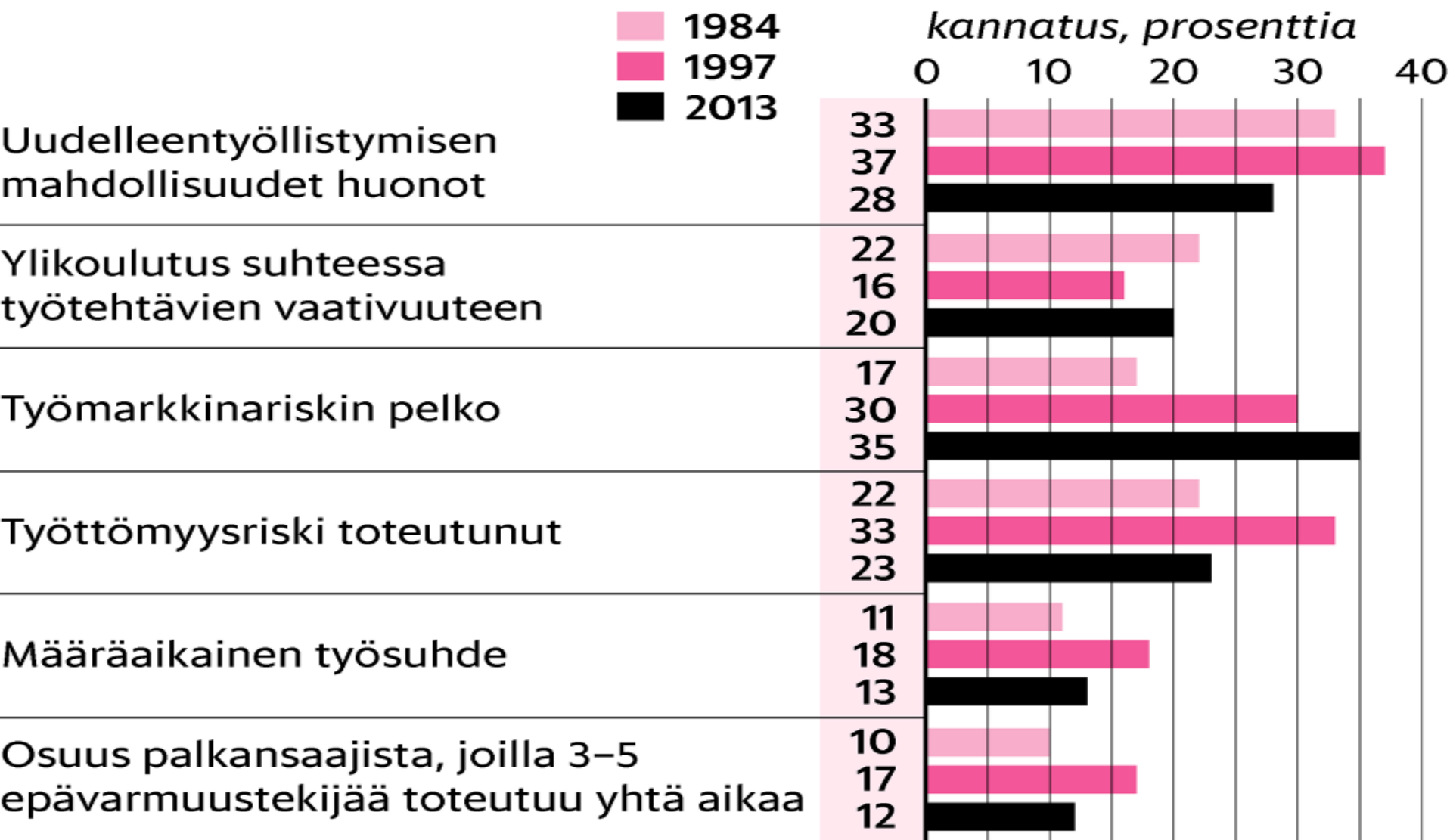
Varsinais-Suomi:

- Turun seutu (Turku, Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Sauvo)

Lähde: TEM 23.6.2016

Työelämän murros ei näy tilastoissa

Eri epävarmuustekijöiden yleisyys palkansaajaväestöllä
Tilastokeskuksen työolotutkimuksissa 1984, 1997 ja 2013

Tutkija: Työelämän historiallinen murros on myytti – ”Käsittämätöntä, ettei tunneta tilastoja”
Tampereen yliopiston tutkija Satu Ojala ei ymmärrä, miksi palkkatyön suuresta vallankumouksesta puhutaan toistuvasti, vaikka sille ei ole juuri mitään todisteita.

[Talous 25.3.2016 18:47 Paavo Teittinen Helsingin Sanomat](#)

”Ajatus työelämän suuresta murroksesta esiintyy suomalaisessa keskustelussa tiuhaan. Se menee suurin piirtein näin: suomalaisten palkansaajien epävarmuus kasvaa, silpputöiden määrä lisääntyy ja keskiluokan todellisuus murtuu. Digitalisaatio, globalisaatio ja robotisaatio riuhtovat ihmisten turvallisuudentunnetta väkivaltaisesti. Jakamistalouden kaltaiset uudet työn tekemisen muodot valtaavat alaa vanhojen työpaikkojen kadotessa. Väitteet suuresta murroksesta palkkatyöläisten elämässä vilisevät konsulttien ja poliitikkojen puheissa sekä esimerkiksi Sitran julkaisuissa. ”

”Kaikki Tilastokeskuksen aineistoilla tehdyt analyysit, miten päin tahansa niitä kääntelee, kertovat enemmän jatkuvuudesta kuin mistään suuresta, dramaattisesta murroksesta”, Ojala sanoo. Tutkimuksessa mitataan prekarisaatiota eli työn epävarmuutta viidellä eri mittarilla. Epävarmassa asemassa olevien palkansaajien määrä on kasvanut kolmen viime vuosikymmenen aikana kahdella prosenttiyksiköllä, kymmenestä kahteentoista prosenttiin palkansaajista. Ojala ei ymmärrä, miksi historiallisesta työn murroksesta puhutaan toistuvasti, vaikka sille ei ole juuri mitään todisteita. ”Käsittämätöntä, ettei tunneta tilastoja. Palkkatyö on ja pysyy.” Ojala ei kiistä sitä, että työmarkkinoilla tapahtuu myllerrystä. Joka vuosi syntyy ja katoaa satoja tuhansia työpaikkoja.

Mutta näin on ollut vuosikymmenien ajan. Suunta on pikemminkin kohti vakaampaa tilannetta, huomauttaa Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan tutkimusjohtaja [Mika Maliranta](#).